

Закон України Про академічну доброчесність

Цей Закон визначає засади забезпечення академічної доброчесності у сферах освіти і науки.

Закон спирається на загальноприйняті світовою спільнотою принципи відповідальності, прозорості, публічності, законності, справедливості, академічної свободи, розумності, чесності, об'єктивності, взаємної поваги і довіри, нульової толерантності до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності тощо.

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Поняття академічної доброчесності

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил провадження академічної діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників (суб'єктів) такої діяльності та спрямовані на забезпечення довіри до результатів навчання, досліджень та творчості.

2. Академічною діяльністю для цілей цього Закону є навчальна, педагогічна, викладацька, наукова (творча), науково-педагогічна, науково-організаційна, науково-технічна. Суб'єктами академічної діяльності є учасники освітнього процесу, наукові працівники, особи, залучені до процедур забезпечення якості освіти, особи, залучені до організації і проведення конкурсів у сфері освіти і науки, оцінювання суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності, наукових (творчих) та науково-технічних результатів і проєктів.

3. Академічна доброчесність є засадничою цінністю, на якій ґрунтуються відносини в академічному та освітньому середовищі.

Стаття 2. Законодавство у сфері забезпечення академічної доброчесності

1. Законодавство у сфері забезпечення академічної доброчесності ґрунтується на Конституції України і складається із цього Закону, спеціальних законів у сфері освіти і науки (Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукові парки»), інших законів України та актів законодавства, прийнятих на їх виконання, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана в установленому порядку.

2. Цей Закон поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку із:

- 1) здійсненням академічної діяльності;
- 2) проведенням конкурсів (олімпіад, турнірів, змагань) у сфері освіти і науки;

3) здійсненню процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти, державного нагляду (контролю) у сфері освіти, інших процедур у сфері освіти і науки.

Стаття 3. Суб'єкти забезпечення академічної доброчесності

1. Заклади освіти, наукові установи, які забезпечують академічну доброчесність шляхом:

1) створення середовища, що сприяє дотриманню академічної доброчесності їх працівниками та здобувачами освіти;

2) створення та/або застосування ефективних механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та реагування на них.

2. Органи управління у сфері освіти і науки забезпечують дотримання академічної доброчесності у межах своїх повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства.

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності під час реалізації передбачених законодавством повноважень.

4. Центральний орган виконавчої влади в сфері освіти і науки у межах реалізації державної політики у сфері освіти.

Розділ II. Основні вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності

Стаття 4. Дотримання академічної доброчесності при створенні академічних творів

1. Академічний твір – це академічний текст або такий об'єкт права інтелектуальної власності, що містить результати академічної діяльності.

До академічних творів належать зокрема тексти наукового (творчого), науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць тощо.

Академічні твори можуть використовуватися, зокрема для підтвердження виконання вимог освітньої програми чи її окремих компонентів щодо набуття результатів навчання, проходження атестації, присвоєння (присудження) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого або іншого звання, участі у конкурсах в сфері освіти і науки, оприлюднення наукових (творчих) і науково-технічних результатів, методичного забезпечення освітньої діяльності.

2. Автором (співавтором) академічного твору є особа, яка своєю творчою працею самостійно або у співпраці з іншими фізичними особами створила або брала участь у створенні твору.

В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори. Не допускається зазначення як автора академічного твору особи, яка не брала участі у його створенні.

Якщо у роботі над академічним твором брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі або у супровідних документах із визначенням обсягу і характеру внеску кожної такої особи.

3. Якщо в академічному творі були використані розробки, наукові (науково-технічні, творчі) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в академічному творі з посиланням на джерело їх оприлюднення або розміщення.

Посилання на джерело має бути зроблено у спосіб, який дозволяє чітко виокремити власний творчий внесок автора (авторів).

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує посилання, але потребує чіткого відокремлення від власних результатів.

4. У разі використання автором (авторами) власних наукових (творчих) або науково-технічних результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в академічному творі.

Стаття 5. Дотримання академічної доброчесності у педагогічній, науково-педагогічній, науковій діяльності

1. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники зобов'язані дотримуватися вимог академічної доброчесності під час здійснення ними педагогічної, науково-педагогічної та наукової діяльності, а також контролювати їх дотримання здобувачами освіти та вступниками.

2. Якщо педагогічному, науково-педагогічному, науковому працівникові стало відомо про порушення академічної доброчесності іншим педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником, здобувачем освіти або вступником, він (вона) зобов'язаний(на) вжити заходів щодо припинення такого порушення та (або) письмово поінформувати про таке порушення компетентний орган або повноважну посадову особу відповідно до процедур, встановлених закладом освіти, науковою установою.

3. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники зобов'язані надавати достовірну інформацію про вихідні дані, методи і результати власних досліджень та досліджень, виконаних під їх керівництвом, джерела використаної інформації, власну академічну діяльність, зокрема при наданні інформації для здобуття наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), присвоєння педагогічного, вченого або іншого звання, проходження атестації чи сертифікації, інформації про результати навчання здобувачів освіти.

Стаття 6. Дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти та вступників

1. Здобувачі освіти та вступники зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання та/або допомоги інших осіб (якщо інше не передбачено умовами виконання завдання), під керівництвом та контролем педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, які у встановленому закладом освіти (науковою установою) порядку визначені керівниками (якщо виконання завдання передбачає таке

керівництво), та з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) без використання недозволених джерел інформації якщо умови та характер завдання передбачають такі обмеження.

2. Якщо виконання завдання передбачає створення академічного твору, він має відповідати вимогам, визначеним статтею 4 цього Закону з урахуванням особливостей вимог до відповідних творів, визначених законодавством та/або закладом освіти (науковою установою).

Стаття 7. Дотримання академічної доброчесності під час оцінювання

1. Академічна доброчесність під час оцінюванні у сфері освіти, науки, техніки і мистецтва має відповідати критеріям об'єктивності, валідності та справедливості.

2. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно базується на заздалегідь визначених та оприлюднених чітких і зрозумілих критеріях.

3. Оцінювання є валідним, якщо воно забезпечує досягнення мети оцінювання.

4. Оцінювання є справедливим, якщо воно здійснюється неупереджено, за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

Стаття 8. Дотримання академічної доброчесності при наданні інформації закладом освіти (науковою установою) щодо власної діяльності

1. Надання недостовірної інформації закладом освіти (науковою установою) незалежно від підпорядкування та форми власності щодо власної академічної діяльності та академічної діяльності педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників своїм засновникам, органам управління у сфері освіти і науки, іншим закладам та установам, фізичним особам є порушенням академічної доброчесності.

Стаття 9. Дотримання академічної доброчесності в експертній діяльності

1. Особи з числа працівників та здобувачів освіти закладів освіти, наукових установ, які залучаються до здійснення експертної діяльності у межах процедур забезпечення якості освіти, державного нагляду (контролю) у сфері освіти, атестації наукових установ, конкурсного відбору, рецензування наукових (творчих) і науково-технічних проєктів, інших процедур у сфері освіти і науки, зобов'язані виконувати свої функції у відповідності із законом, добросовісно та неупереджено.

2. Додаткові вимоги щодо дотримання академічної доброчесності особами, залученими до здійснення відповідних процедур, можуть встановлюватися нормативно-правовими актами, що регулюють ці процедури.

Розділ III. Способи забезпечення академічної доброчесності

Стаття 10. Забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти, наукових установах

1. Заклади освіти, наукові установи незалежно від підпорядкування та форми власності зобов'язані встановлювати власні політику та процедури забезпечення академічної доброчесності, що відповідають цьому Закону та іншим нормативно-правовим актам, як складові їхньої академічної культури та

системи внутрішнього забезпечення якості освіти, дотримуватися їх у своїй діяльності та оприлюднювати на офіційному сайті закладу освіти, наукової установи.

2. Політика і процедури забезпечення академічної доброчесності, а також їх реалізація закладом освіти, науковою установою мають:

- 1) мінімізувати можливості для порушення академічної доброчесності;
- 2) заохочувати дотримання вимог академічної доброчесності всіма учасниками освітньої, наукової, творчої (мистецької) діяльності;
- 3) забезпечувати дієве реагування на факти порушення академічної доброчесності.

3. Політика та процедури забезпечення академічної доброчесності визначаються внутрішніми нормативними документами, що затверджуються колегіальним органом управління закладу освіти, наукової установи за погодженням з органом самоврядування здобувачів освіти відповідного закладу освіти, наукової установи (за його наявності) в частині, що стосується здобувачів освіти.

4. Внутрішніми нормативними документами слід визначати:

- 1) інституційну політику у сфері забезпечення академічної доброчесності та заходи, що вживаються для її реалізації;
- 2) організаційну систему забезпечення академічної доброчесності, зокрема порядок формування, функції та повноваження спеціальних органів (комісій, комітетів, рад тощо) з питань академічної доброчесності, а також розподіл функцій та відповідальності у цій сфері між органами та посадовими особами закладу освіти, наукової установи;
- 3) процедури виявлення та розгляду випадків порушення академічної доброчесності, реагування на них з урахуванням вимог цього Закону.

Заклад освіти, наукова установа можуть встановлювати додаткові вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності.

5. Заклади освіти, наукові установи зобов'язані здійснювати перевірку дотримання вимог, визначених цим Законом, щодо академічних творів, які оприлюднюються у заснованих ними виданнях або виданнях, рекомендованих ними до друку. Отримання окремої згоди автора (авторів) у такому випадку не вимагається.

6. Заклади освіти, наукові установи зобов'язані забезпечити дотримання визначених цим Законом вимог під час здійснення освітнього процесу, включаючи оцінювання здобувачів освіти.

7. Заклади освіти, наукові установи включають до своїх освітніх програм окремі освітні компоненти з метою забезпечення навчання здобувачів освіти і працівників з питань дотримання академічної доброчесності, навичок академічного письма, а також можуть здійснювати інші заходи щодо популяризації академічної доброчесності.

8. Неспроможність реагувати на виявлені порушення академічної доброчесності та протидіяти їм або невжиття органами управління закладу освіти, наукової установи, їх представниками заходів, передбачених цим та іншими законами при виявленні порушень академічної доброчесності, є порушенням академічної доброчесності зі сторони закладу освіти, наукової установи і має наслідки, передбачені цим Законом.

Стаття 11. Зовнішнє оцінювання системи забезпечення академічної доброчесності

1. Інформація про забезпечення академічної доброчесності включається до звіту керівника закладу освіти, наукової установи, що подається його засновникові.

2. Оцінювання системи забезпечення академічної доброчесності закладів освіти є складовою процедур зовнішнього забезпечення якості (акредитації освітніх програм, інституційного аудиту, інституційної акредитації).

Стаття 12. Забезпечення академічної доброчесності при проведенні конкурсів

1. Правила проведення конкурсів у сфері освіти і науки академічної діяльності мають передбачати вимоги щодо дотримання академічної доброчесності їх учасниками, членами журі та конкурсних комісій, іншими особами, що залучені до їх проведення, експертизи та оцінювання.

2. Забезпечення дотримання академічної доброчесності під час проведення конкурсу покладається на його організатора (організаторів).

Стаття 13. Дотримання академічної доброчесності при присвоєнні (присудженні) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), педагогічного, вченого або іншого звання, присвоєння кваліфікаційної категорії

1. Забезпечення дотримання академічної доброчесності при присвоєнні (присудженні) освітньої кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня), педагогічного, вченого або іншого звання, присвоєнні кваліфікаційної категорії покладається на суб'єкта присвоєння (присудження) кваліфікації (звання, категорії).

2. Забезпечення дотримання академічної доброчесності при присудженні ступеня доктора наук, доктора філософії, доктора мистецтв покладається на спеціалізовану вчену раду, разову спеціалізовану вчену раду, разову спеціалізовану раду з присудження ступеня доктора мистецтв та заклад вищої освіти (наукову установу), де створено цю раду, або відбувався захист.

Розділ IV. Порушення академічної доброчесності

Стаття 14. Види порушень академічної доброчесності

1. Основними порушеннями академічної доброчесності є:

- 1) академічний плагіат;
- 2) недобросовісне використання результатів власної освітньої, наукової, творчої мистецької діяльності;
- 3) академічна фабрикація;
- 4) академічна фальсифікація;
- 5) присвоєння авторства;
- 6) створення або посередництво у створенні академічного твору на замовлення;
- 7) несамостійне виконання завдання;
- 8) порушення вимог щодо оцінювання;
- 9) протиправний вплив та отримання неправомірної вигоди в академічній діяльності;

10) неспроможність реагувати та\або невжиття заходів реагування на виявлені порушення академічної доброчесності.

2. Додаткові види порушень академічної доброчесності та академічної відповідальності можуть визначатися спеціальними законами та нормативно-правовими актами у сфері освіти і науки.

3. Заклади освіти та наукові установи можуть визначати додаткові види порушень академічної доброчесності та встановлювати за них відповідальність, що не суперечить вимогам цього Закону та іншим нормативно-правовим актам.

Стаття 15. Академічний плагіат

Академічний плагіат полягає в оприлюдненні (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та\або відтворення (частково або повністю) опублікованих академічних творів інших авторів без зазначення авторства.

Стаття 16. Недобросовісне використання результатів власної освітньої, наукової, творчої мистецької діяльності

Недобросовісне використання результатів власної освітньої, наукової, творчої мистецької діяльності полягає у повторному відтворенні (частково або повністю) раніше опублікованих власних наукових, науково-технічних, творчих мистецьких результатів як нових з метою досягнення кількісних показників, потрібних для проходження атестації, підтвердження кваліфікації, присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), присвоєння вченого звання, призначення на посаду, звітування про результати наукової (освітньої, творчої мистецької) діяльності, наведення у звітах з виконання наукових (творчих мистецьких, інноваційних) проєктів результатів, що були опубліковані раніше, як таких, що отримані при виконанні відповідних проєктів.

Стаття 17. Академічна фабрикація

Академічна фабрикація полягає у вигадуванні даних чи фактів, що використовуються в академічній діяльності.

Стаття 18. Академічна фальсифікація

Академічна фальсифікація полягає у свідомій зміні чи модифікації вже наявних даних, що стосуються академічної діяльності.

Стаття 19. Присвоєння авторства

Присвоєння авторства полягає у видачі за власний академічного твору, який повністю або частково було створено на замовлення та надано іншим автором (авторами) на оплатній чи безоплатній основі.

Стаття 20. Створення або посередництво у створенні академічного твору на замовлення

Створення або посередництво у створенні академічного твору на замовлення полягає в оплатному чи безоплатному створенні академічного твору або його частини та його наданні, або посередництву у наданні третій особі, яка не є його автором, для подальшого використання під власним іменем, якщо автор такого твору знає або, за всіма обставинами, не може не знати про таку мету використання.

Стаття 21. Несамостійне виконання завдання

1. Несамостійне виконання завдання полягає у виконанні здобувачем освіти або вступником завдання з порушенням вимог частини першої статті 6 цього Закону.

2. Формами несамоcтійного виконання завдання є, зокрема:

- 1) списування, використання непередбачених допоміжних матеріалів та/або технічних засобів;
- 2) отримання недозволеної допомоги;
- 3) виконання завдання іншою особою.

Стаття 22. Порухення вимог щодо оцінювання

1. Порухення вимог щодо оцінювання полягає у недотриманні умов об'єктивності, валідності та справедливості під час його організації та проведення.

2. Формами порухення вимог щодо оцінювання є:

- 1) відсутність оприлюднених чітких та зрозумілих критеріїв оцінювання;
- 2) порухення або вибіркове застосування критеріїв оцінювання;
- 3) надання недозволеної допомоги під час оцінювання;
- 4) створення переваг чи перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання, для окремих учасників оцінювання;
- 5) відсутність реагування на несамоcтійне виконання завдання учасниками оцінювання;
- 6) необ'єктивне завищення або заниження результатів оцінювання.

Стаття 23. Протиправний вплив та отримання неправомірної вигоди в академічній діяльності

1. Протиправний вплив в академічній діяльності полягає у будь-якій формі впливу (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування, тиск, підкуп тощо) або спробі такого впливу на суб'єкта академічної діяльності з метою спонукання до порухення ним вимог академічної доброчесності та отримання несправедливої академічної переваги окремими особами, закладами освіти, науковими установами.

2. Отримання неправомірної вигоди в академічній діяльності полягає в отриманні суб'єктом академічної діяльності будь-якого матеріального або нематеріального блага за порухення ним академічної доброчесності.

Стаття 24. Неспроможність реагувати та/або невжиття заходів реагування на виявлені порухення академічної доброчесності

Неспроможність реагувати на порухення академічної доброчесності полягає у бездіяльності закладу освіти, наукової установи щодо розбудови внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності та/або у бездіяльності уповноважених посадових осіб та/або колегіальних органів управління закладу освіти, наукової установи щодо створення передбачених цим та іншими законами нормативних документів, необхідних для дотримання академічної доброчесності, що призводить до нездатності встановити факти порухення академічної доброчесності та застосувати відповідні заходи академічної відповідальності.

Невжиття заходів реагування на виявлені порухення академічної доброчесності - відсутність реагування на порухення академічної доброчесності, про які відповідним посадовим особам та органам не могло не бути відомо, що призводить до відсутності рішень та їх застосування щодо фактів порухення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства та внутрішніх процедур.

Розділ V. Реагування на порушення академічної доброчесності

Стаття 25. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності

1. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- 1) притягнення до академічної відповідальності;
- 2) застосування інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності, передбачених цим Законом, спеціальними законами та нормативними документами закладу освіти (наукової установи).

2. Академічна відповідальність застосовується закладами освіти, науковими установами, іншими уповноваженими органами за порушення вимог академічної доброчесності до вступників, здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, закладів освіти, наукових установ відповідно до цього та інших законів, а також нормативних документів закладів освіти (наукових установ).

Рішення про притягнення до академічної відповідальності ухвалює уповноважений орган або посадова особа закладу освіти, наукової установи.

За дії (бездіяльність), що цим та іншими законами визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

3. До інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності належать:

- 1) позбавлення кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії;
- 2) припинення участі у конкурсі, анулювання рішення про визнання результатів конкурсу;
- 3) відкликання оприлюдненого академічного твору;
- 4) інституційні заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

Інші заходи реагування на порушення академічної доброчесності, можуть бути застосовані незалежно від наявності в особи, яка порушила вимоги академічної доброчесності, статусу здобувача освіти, педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника.

Стаття 26. Академічна відповідальність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників

1. Видами академічної відповідальності педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників є:

- 1) попередження;
- 2) позбавлення права на участь у органах управління закладу освіти, наукової установи строком до одного року;
- 3) позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі в академічній мобільності за підтримки закладу освіти, наукової установи, де працює особа, на строк до одного року;
- 4) обмеження участі у наукових дослідженнях та/або окремих наукових проєктах закладу освіти, наукової установи, де працює особа, на строк до одного року;
- 5) позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, наданих закладом освіти, науковою установою;

б) звільнення з посади педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника.

2. За порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 15–18, 22 цього Закону, вчинене вперше, педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник може бути притягнутий до академічної відповідальності, встановленої пунктами 1–5 частини першої цієї статті.

3. За порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 19, 20, 23 цього Закону, вчинене вперше, або передбачене статтями 15–18, 22 цього Закону, вчинене повторно, педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник може бути притягнутий до академічної відповідальності, встановленої пунктами 2–6 частини першої цієї статті.

4. Педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник, який був притягнутий до академічної відповідальності:

1) не має права отримувати будь-які види заохочення (премії, інші заохочувальні виплати, нагороди тощо) протягом одного року з дня ухвалення відповідного рішення;

2) не може залучатися до процедур зовнішнього забезпечення якості освіти, заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти, журі конкурсів у сфері освіти і науки.

Стаття 27. Академічна відповідальність здобувачів освіти, наукового ступеня

1. Основними видами академічної відповідальності здобувачів освіти, наукового ступеня є:

1) попередження;

2) повторне виконання завдання та/або проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

3) повторне проходження освітнього компонента;

4) позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

5) позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі в академічній мобільності за підтримки закладу освіти, наукової установи, де проходить навчання здобувач, на строк до одного навчального року;

6) позбавлення пільг з оплати в навчанні та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою;

7) відрахування із закладу освіти, наукової установи;

8) відмова у присудженні наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва).

2. За порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 15, 17, 18, 21 цього Закону, вчинене вперше, здобувачі освіти, наукового ступеня можуть бути притягнуті до академічної відповідальності, встановленої пунктами 1–3 частини першої цієї статті, якщо інше не встановлене цим Законом.

3. За порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 19, 20, 23 цього Закону, вчинене вперше, або передбачене статтями 15, 17, 18, 21 цього Закону, вчинене повторно, здобувачі освіти, наукового ступеня можуть бути притягнуті до академічної відповідальності, встановленої пунктами 2–7 частини першої цієї статті.

4. Академічна відповідальність, передбачена пунктом 7 частини першої цієї статті, не застосовується до здобувачів загальної середньої освіти.

5. Відмова у присудженні наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва) застосовується у разі виявлення академічного плагіату, академічної фальсифікації, академічної фабрикації у наукових (мистецьких) досягненнях, що подаються до захисту.

Рішення про відмову у присудженні наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва) ухвалює спеціалізована вчена рада (разова спеціалізована вчена рада, разова спеціалізована рада з присудження ступеня доктора мистецтва) відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Стаття 28. Позбавлення кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії

1. Позбавлення присвоєної (присудженої) особі кваліфікації (крім випадків, визначених частинами другою, третьою цієї статті) здійснюється суб'єктом присвоєння (присудження) відповідної кваліфікації або його правонаступником у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Для цілей цього Закону кваліфікацією вважається будь-яка освітня або професійна кваліфікація.

2. Позбавлення присудженого особі ступеня доктора філософії (доктора мистецтва) здійснюється шляхом скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії (доктора мистецтва) закладом вищої освіти (науковою установою), разова спеціалізована вчена рада (разова спеціалізована рада з присудження ступеня доктора мистецтва) якого присудила відповідний ступінь, його правонаступником, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти незалежно від строку, що минув після присудження разовою спеціалізованою вченою радою ступеня доктора філософії (доктора мистецтва) у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має право розглядати питання і приймати рішення щодо скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії (доктора мистецтва) на підставі скарги/повідомлення будь-якої особи, яка є суб'єктом наукової (творчої) і науково-технічної діяльності у випадку, якщо:

1) заклад вищої освіти, наукова установа залишив без розгляду скаргу/повідомлення особи щодо наявності у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або залишив рішення разової спеціалізованої вченої ради в силі;

2) надійшла скарга/повідомлення щодо наявності у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, захист якої відбувся у разовій спеціалізованій вчентій раді закладу вищої освіти (наукової установи), ліквідованого на час подання скарги/повідомлення, та в інших випадках, які визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Позбавлення присудженого особі ступеня кандидата наук, доктора наук здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки на підставі розгляду звернення закладу вищої освіти (наукової установи), у спеціалізованій вчентій раді якого проводився захист докторської (кандидатської)

дисертації, або Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Заклад вищої освіти, наукова установа, або Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти разом із зверненням надають копію прийнятого рішення щодо виявлення в дисертації (наукових публікаціях, зарахованих за її темою) академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації з результатами проведеного аналізу доказів, які підтверджують факт академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації з посиланням на норми законодавства.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти розглядає звернення (скарги, повідомлення) щодо наявності фактів академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації у дисертації (наукових публікаціях, зарахованих за її темою) на здобуття ступеня кандидата наук, доктора наук, захист якої відбувся після набуття чинності Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р.

Заклад освіти (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого проводився захист докторської (кандидатської) дисертації, розглядає звернення (скарги, повідомлення) щодо наявності фактів академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації у дисертації (наукових публікаціях, зарахованих за її темою) на здобуття ступеня кандидата наук, доктора наук незалежно від строку, що минув після її захисту. У випадку підтвердження факту академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації у дисертації (наукових публікаціях, зарахованих за її темою) на здобуття ступеня кандидата наук, доктора наук, захист якої відбувся до набуття чинності Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., заклад освіти, наукова установа застосовує один або кілька видів академічної відповідальності, передбачені пунктами 2-6, частини першої ст. 26 цього Закону. У випадку підтвердження факту академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації у дисертації (наукових публікаціях, зарахованих за її темою) на здобуття ступеня кандидата наук, доктора наук, захист якої відбувся після набуття чинності Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., заклад освіти, наукова установа звертається до центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку абзаців 1, 2 частини третьої цієї статті.

4. Позбавлення присвоєного (підтвердженого) особі педагогічного звання, кваліфікаційної категорії здійснюється атестаційною комісією у порядку, встановленому у положенні про атестацію педагогічних працівників.

5. Позбавлення присвоєного особі вченого звання здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки на підставі розгляду подання вченої (науково-технічної) ради закладу вищої освіти (наукової установи), який присвоїв відповідне вчене звання, або його правонаступника, або за зверненням громадян у порядку, встановленому в порядку присвоєння та позбавлення вчених звань.

6. Підставою для позбавлення кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії є порушення академічної доброчесності, вчинене особою, якій було присвоєно (присуджено, підтверджено) відповідну кваліфікацію, ступінь, звання, кваліфікаційну категорію, при її присвоєнні (присудженні, підтвердженні), у

тому числі виявлення академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації в академічному творі, який подавався для її присвоєння (присудження, підтвердження).

7. Позбавлення кваліфікації, педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії здійснюється незалежно від строку, що минув після присвоєння (присудження, підтвердження) відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії.

8. Особа, яку було позбавлено кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, втрачає права, пов'язані з наявністю у неї відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії з дня прийняття рішення про їх позбавлення.

9. Особа, яка була позбавлена кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, не має права обіймати посади педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, а також посади, визначені пунктом 1, підпунктом «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім виборних посад), протягом п'яти років з дня прийняття рішення про її позбавлення кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії.

Науковий (творчий) керівник, науковий консультант, офіційні опоненти, члени спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради, разової спеціалізованої ради з присудження ступеня доктора мистецтва), які надали позитивні відгуки про наукові (творчі) досягнення особи, що була позбавлена наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), не мають права бути науковими (творчими) керівниками, науковими консультантами, офіційними опонентами, членами спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради, спеціалізованої ради з присудження ступеня доктора мистецтва) протягом двох років з дня прийняття рішення про позбавлення відповідної особи наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва).

10. Відомості про позбавлення особи кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, а також застосування обмежень, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, вносяться до Реєстру осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності, а також інших реєстрів Єдиної державної електронної бази з питань освіти відповідно до законодавства.

Стаття 29. Інституційні заходи реагування на порушення академічної доброчесності

1. Інституційні заходи реагування на порушення академічної доброчесності застосовуються до закладу освіти, наукової установи у разі встановлення неспроможності реагувати на виявлені порушення академічної доброчесності та\або невжиття заходів реагування на виявленні порушення академічної доброчесності, в інших випадках, передбачених цим Законом.

2. Встановлення неспроможності закладу освіти, наукової установи реагувати на виявлені порушення академічної доброчесності та\або невжиття заходів реагування на виявленні порушення є підставою для розгляду такого питання у межах відповідних процедур, за наслідками якого може бути ухвалене наступне рішення:

- 1) про відмову в акредитації освітньої програми, негативне рішення щодо інституційної акредитації, інституційного аудиту, атестації наукової діяльності;
- 2) про анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- 3) про вжиття заходів, передбачених Законом України «Про освіту» та/або спеціальними законами;
- 4) про притягнення до дисциплінарної відповідальності керівника закладу освіти, наукової установи.

Порядок застосування заходів, передбачених цією частиною, визначається законодавством, що регулює порядок здійснення таких процедур.

3. У разі позбавлення ступеня доктора філософії (доктора мистецтва) за рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, заклад вищої освіти (наукова установа), разова спеціалізована вчена рада (разова спеціалізована рада з присудження ступеня доктора мистецтва) якого присудила відповідний ступінь, позбавляється права строком на один рік утворювати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) та присуджувати ступінь доктора філософії (доктора мистецтва) з відповідної спеціальності.

4. У разі позбавлення ступеня кандидата наук, доктора наук центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки на підставі розгляду рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти або за зверненням громадян, повноваження спеціалізованої вченої ради, яка присудила відповідний ступінь, припиняються, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється права створювати спеціалізовані вчені ради з відповідної наукової спеціальності на один рік.

5. У разі позбавлення вченого звання рішенням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, заклад вищої освіти (наукова установа), вчена (науково-технічна) рада якого присвоїла відповідне звання, позбавляється права строком на один рік присвоювати вчені звання.

Стаття 30. Реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів у сфері академічної діяльності

1. Встановлення порушення академічної доброчесності учасником конкурсу у сфері академічної діяльності (далі - конкурс) при його проведенні є підставою для припинення участі такого учасника у конкурсі.

2. Рішення про результат участі особи у конкурсі може бути анульоване організатором конкурсу у разі виявлення порушення академічної доброчесності цим учасником або його представниками (якщо учасником є юридична особа) при проведенні конкурсу.

3. Порядок дискваліфікації учасників конкурсу та анулювання стосовно них результатів конкурсу визначається положенням про конкурс та/або нормативно-правовими актами, що регулюють порядок проведення відповідного конкурсу

4. За наявності порушень академічної доброчесності члени організаційних комітетів, конкурсних комісій, журі, експерти тощо можуть бути виведені зі складу відповідних органів.

Стаття 31. Видалення оприлюдненого академічного твору

У разі виявлення порушення академічної доброчесності в опублікованому академічному творі, такий твір має бути видалений виданням, у якому його було

опубліковано, у порядку, визначеному цим виданням. Інформація про видалення академічного твору має бути оприлюднена виданням із зазначенням причин його видалення.

Стаття 32. Реєстр осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності

1. Реєстр осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності, є складовою Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

2. Перелік та обсяг відомостей, що містить Реєстр осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності, та порядок його ведення встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

3. Відомості Реєстру осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності, підлягають оприлюдненню у відкритому доступі.

Розділ VI. Встановлення порушення академічної доброчесності

Стаття 33. Загальні засади встановлення порушення академічної доброчесності

1. Встановлення факту порушення академічної доброчесності полягає у розгляді інформації (звернення) про порушення суб'єктом, який уповноважений застосовувати заходи реагування на таке порушення, або іншим суб'єктом, визначеним цим Законом, кваліфікації його та наданні оцінки.

2. Якщо порушення академічної доброчесності одночасно може бути кваліфіковане як кримінальне, адміністративне чи цивільно-правове правопорушення, відсутність судового рішення або рішення іншого уповноваженого органу щодо притягнення особи до кримінальної, адміністративної або цивільно-правової відповідальності не є перешкодою для реагування на таке порушення відповідно до цього Закону.

3. Під час реагування на порушення академічної доброчесності відповідний суб'єкт самостійно встановлює всі обставини, що стосуються такого порушення, і надає їм власну оцінку відповідно до визначених правил і процедур. Оцінка таких обставин, надана будь-яким іншим суб'єктом, береться до уваги, але не має вирішального значення під час розгляду та вирішення відповідного питання.

Стаття 34. Вимоги до процедури встановлення порушення академічної доброчесності

1. Процедура встановлення факту порушення академічної доброчесності під час притягнення особи до академічної відповідальності визначається закладом освіти, науковою установою відповідно до цього Закону.

Процедура встановлення факту порушення академічної доброчесності під час застосування інших заходів реагування на такі порушення визначається нормативно-правовими актами, які регулюють порядок їх застосування.

2. Процедура встановлення факту порушення академічної доброчесності має визначати:

1) порядок ініціювання провадження щодо можливого порушення академічної доброчесності та повідомлення осіб, які можуть зазнати негативних наслідків, про початок такого провадження;

2) стадії і строк розгляду та вирішення питання про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності (не більше 6 місяців з моменту прийняття заяви);

3) порядок залучення зовнішніх експертів, урегулювання конфлікту інтересів, забезпечення участі заінтересованих осіб у розгляді відповідного питання, дотримання прав осіб, які можуть зазнати негативних наслідків;

4) порядок прийняття рішення щодо притягнення особи до академічної відповідальності або застосування інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

5) органи та/або осіб, відповідальних за провадження та прийняття рішень.

3. Особа, яка може зазнати негативних наслідків за результатом застосування заходу реагування на порушення академічної доброчесності, повідомляється про початок відповідного провадження шляхом оприлюднення оголошення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу або в інший спосіб.

Стаття 35. Забезпечення прав особи, яка може зазнати негативних наслідків

1. Особа, яка притягається до академічної відповідальності, а також особа, яка може зазнати негативних наслідків внаслідок застосування інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності, має право:

1) бути поінформованою про початок провадження щодо застосування заходу реагування на порушення академічної доброчесності;

2) ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення порушення академічної доброчесності;

3) надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

4) знати про дату, час і місце розгляду питання, бути присутньою під час розгляду питання та брати у ньому участь;

5) оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності або застосування іншого заходу реагування на порушення академічної доброчесності у визначеному законодавством порядку.

2. Права, визначені частиною першою цієї статті, здійснюються особисто або через представника.

Розділ VII. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності на наступний день після його офіційного оприлюднення.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) Цивільний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356) доповнити статтею 1157¹ такого змісту:

«Стаття 1157¹. Особливості проведення конкурсів у сфері освіти і науки

1. Конкурси у сфері освіти і науки проводяться з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти і науки, а також Законом України «Про академічну доброчесність».

2) Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131) доповнити статтею 183¹ такого змісту:

«Стаття 183¹. Створення академічного твору на замовлення

Створення на замовлення за винагороду без зазначення авторства академічного твору, іншого об'єкта права інтелектуальної власності для використання його замовником або іншою особою з метою присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва) -

карається штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

3) частину першу статті 41 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375) доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) порушення академічної доброчесності педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником – у випадках, встановлених Законом України «Про академічну доброчесність».

4) частину першу статті 19 Цивільного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004, № 40-41, 42, ст.492) доповнити абзацом третім такого змісту:

«У порядку цивільного судочинства розглядаються усі справи, що виникають із спорів щодо притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності».

5) частину першу статті 8 Закону України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України, 1996, № 39, ст. 181) доповнити пунктом 15 такого змісту:

«15) розповсюджувати рекламу послуг зі створення на замовлення за винагороду без зазначення авторства академічного твору, іншого об'єкта права інтелектуальної власності для використання його замовником або іншою особою з метою присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), присвоєння (підтвердження) кваліфікації, педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії».

6) у Законі України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380):

статтю 42 викласти в такій редакції:

«Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Засади забезпечення академічної доброчесності у сфері освіти і науки, а також основні види порушень академічної доброчесності і академічної відповідальності визначаються Законом України «Про академічну доброчесність».

2. Спеціальні закони у сфері освіти і науки можуть визначати додаткові види порушень академічної доброчесності та академічної відповідальності.

3. Заклади освіти та наукові установи можуть визначати додаткові види порушень академічної доброчесності.

4. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти, Національне агентство із

забезпечення якості вищої освіти, інші органи управління у сфері освіти і науки приймають рішення щодо академічної відповідальності та інших видів відповідальності за порушення академічної доброчесності у випадках, визначених Законом України «Про академічну доброчесність» та/або спеціальними законами у сфері освіти і науки у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Заклади освіти та наукові установи визначають, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та/або спеціальних законів у сфері освіти і науки, види академічної або іншої відповідальності за відповідні порушення академічної доброчесності, а також встановлюють деталізовані процедури прийняття відповідних рішень відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

6. Академічна відповідальність здобувачів освіти встановлюється з урахуванням рівня освіти і відповідно до спеціальних законів у сфері освіти»; частину другу статті 74 після слів «Реєстр сертифікатів педагогічних працівників» доповнити словами «Реєстр осіб, щодо яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності».

7) у Законі України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014, № 37-38, ст.2004):

пункт 1¹ виключити;

частину другу статті 1 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Терміни «академічна доброчесність», «академічний плагіат», «академічна фабрикація», «академічна фальсифікація» вживаються у цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України «Про академічну доброчесність»;

абзац четвертий частини другої статті 6 викласти в такій редакції:

«Рішення закладу вищої освіти (наукової установи) про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується відповідним закладом вищої освіти (науковою установою) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації, несамотійного виконання завдань Єдиного державного кваліфікаційного іспиту та/або атестаційного іспиту»;

абзац перший частини шостої статті 6 після слів «фактів академічного плагіату» доповнити словами «академічної фабрикації чи академічної фальсифікації»;

абзац другий частини шостої статті 6 після слів «фактів академічного плагіату» доповнити словами «академічної фабрикації чи академічної фальсифікації»;

абзац третій частини шостої статті 6 після слів «фактів академічного плагіату» доповнити словами «академічної фабрикації, академічної фальсифікації»;

абзац четвертий частини шостої статті 6 після слів «факти академічного плагіату» доповнити словами «академічної фабрикації чи академічної фальсифікації»;

у пункті восьмому частини другої статті 16 слова «академічного плагіату» замінити словами «порушень академічної доброчесності і притягнення порушників до академічної відповідальності»;

у пункті другому частини третьої статті 32 слова «затверджену політику забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності)» замінити словами «систему забезпечення академічної доброчесності, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом та Законом України «Про академічну доброчесність»»;

частину четверту статті 54 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Рішення про присвоєння вченого звання до його затвердження може бути скасовано вченою радою, яка його прийняла. Після затвердження рішення про присвоєння вченого звання особа може бути позбавлена такого звання центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8) у Законі України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради, 2020, № 31, ст.226):

частину другу статті 1 викласти в такій редакції:

«2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про академічну доброчесність» та інших законах»;

у абзаці першому частини другої статті 42 слова «механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності» замінити словами «систему забезпечення академічної доброчесності, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом, та Законом України «Про академічну доброчесність»»;

частину першу статті 43 викласти в такій редакції:

«1. Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти здійснюється відповідно до цього Закону, та Закону України «Про академічну доброчесність»».

9) у Законі України «Про фахову передвищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119):

частину третю статті 1 після слів ««Про освіту»» доповнити словами ««Про академічну доброчесність»»;

статтю 10 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. Рішення закладу освіти про присудження ступеня фахового молодшого бакалавра та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується відповідним закладом освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України у разі виявлення фактів порушення здобувачем фахової передвищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації, несамотійного виконання завдань Єдиного державного кваліфікаційного іспиту та/або атестаційного іспиту»;

пункт десятий частини другої статті 17 викласти в такій редакції:

«забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладу фахової передвищої освіти та здобувачами фахової передвищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи

забезпечення академічної доброчесності, що передбачає, зокрема, запобігання та виявлення порушень академічної доброчесності, притягнення порушників до академічної відповідальності»;

частину першу статті 26 викласти в такій редакції:

«1. Забезпечення академічної доброчесності у сфері фахової передвищої освіти здійснюється відповідно до цього Закону та Закону України «Про академічну доброчесність»;

у пункті другого частини четвертої статті 30 слова «затверджену політику забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу (кодекс академічної доброчесності)» замінити словами «систему забезпечення академічної доброчесності, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом та Законом України «Про академічну доброчесність»».

10) у Законі України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1998, № 32, ст. 215):

статтю 15 доповнити частиною третьою такого змісту:

«Рішення про присудження освітньої та/або професійної кваліфікації скасовується суб'єктом, що прийняв таке рішення, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у разі виявлення фактів порушення здобувачем освіти закладу професійної (професійно-технічної) освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, академічної фабрикації, академічної фальсифікації»;

доповнити Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» статтю 16¹ такого змісту:

«Стаття 16¹. Забезпечення академічної доброчесності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти

1. Забезпечення академічної доброчесності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється відповідно до цього Закону та Закону України «Про академічну доброчесність».

11) у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради, 2016, № 3, ст.25):

доповнити Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» статтю 3² такого змісту:

«Стаття 3². Забезпечення академічної доброчесності у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Забезпечення академічної доброчесності у сфері наукової і науково-технічної діяльності здійснюється відповідно до цього Закону та Закону України «Про академічну доброчесність»;

статтю 7 доповнити пунктом вісімнадцять такого змісту:

«18. Наукова установа зобов'язана мати систему забезпечення академічної доброчесності, яка відповідає вимогам, визначеним цим Законом та Законом України «Про академічну доброчесність»;

у частині п'ятій статті 28¹ слова «фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук» замінити словами «академічної фабрикації чи академічної фальсифікації є підставою для прийняття спеціалізованою вченою радою рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук»;

частину шосту статті 28¹ викласти в такій редакції:

«6. Якщо у захищеній докторській (кандидатській) дисертації або публікаціях, які представлялися до захисту, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти буде встановлено факти академічного плагіату, академічної фабрикації чи академічної фальсифікації, рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук скасовується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржено відповідно до законодавства»;

частину сьому статті 28¹ виключити;

пункт вісімнадцятий частини першої статті 42 викласти в такій редакції:

«18) розробляє порядок присудження, позбавлення та скасування рішення про присудження наукового ступеня доктора наук та подає його на затвердження до Кабінету Міністрів України»;

пункт дев'ятнадцятий частини першої статті 42 викласти в такій редакції:

«19) формує та затверджує перелік наукових спеціальностей за галузями знань, відповідно до яких присуджується науковий ступінь доктора наук»;

розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ доповнити пунктом 13¹ такого змісту:

«13¹. До завершення підготовки кандидатів наук протягом строку, визначеного підпунктом 7 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту»:

1) науковий ступінь кандидата наук присвоюється за науковими спеціальностями, перелік яких затверджується відповідно до цього Закону;

2) рішення про присудження наукового ступеня кандидата наук приймається спеціалізованою вченою радою, утвореною відповідно до цього Закону, та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

3) здобувачеві, якому присуджено науковий ступінь кандидата наук, видається диплом кандидата наук, у якому зазначається інформація про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань, спеціальність, назву наукової установи чи закладу вищої освіти, у спеціалізованій вченій раді яких захищено дисертацію. Форма диплома кандидата наук затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

4) інші питання присудження ступеня кандидата наук регулюються Кабінетом Міністрів України.

Особа, якій присуджено ступінь кандидата наук, має право на отримання надбавки за науковий ступінь, встановленої для осіб, яким присуджено ступінь доктора філософії.

Позбавлення наукового ступеня кандидата наук незалежно від часу його присудження здійснюється з підстав, що діяли на час їх присудження та у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність»».

3. Протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом, особа, якій присвоєно (присуджено, підтверджено) кваліфікацію, науковий ступінь (ступінь

доктора мистецтва), педагогічне, вчене звання, кваліфікаційну категорію до дня набрання чинності цим Законом, має право добровільно відмовитися від відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії у порядку, встановленому цією частиною.

3.1. Особа, яка бажає скористатися правом добровільної відмови, подає відповідну письмову заяву, підпис на якій посвідчується нотаріально, до:

суб'єкта присвоєння (присудження) освітньої, професійної кваліфікації, або його правонаступника – у разі відмови від відповідної кваліфікації (крім випадків, передбачених абзацами третім, п'ятим цього підпункту);

закладу вищої освіти (наукової установи), разова спеціалізована вчена рада (разова спеціалізована рада з присудження ступеня доктора мистецтва) якого присудила ступінь доктора філософії (доктора мистецтва), або його правонаступника – у разі відмови від ступеня доктора філософії (доктора мистецтва);

атестаційної комісії – у разі відмови від педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки – у разі відмови від вченого звання, ступеня кандидата наук, доктора наук.

3.2. Суб'єкт, визначений підпунктом 3.1 цього пункту, у строк до двох місяців з дня отримання відповідної заяви приймає рішення, яким визнає нечинним рішення про присвоєння (присудження, підтвердження) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, та документ, який посвідчував наявність відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії (диплом, атестат тощо).

3.3. Особа, яка добровільно відмовилася від кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, втрачає права, пов'язані з наявністю у неї відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії з дня прийняття рішення, передбаченого підпунктом 3.2 цього пункту.

3.4. У разі початку провадження щодо позбавлення особи кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії, добровільна відмова допускається до прийняття рішення про позбавлення відповідної кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії.

Добровільна відмова від кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії є підставою для припинення розпочатого провадження щодо позбавлення особи цієї кваліфікації, ступеня, звання, кваліфікаційної категорії.

Подання заяви про добровільну відмову після прийняття рішення про позбавлення особи кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії є підставою для прийняття суб'єктом, визначеним підпунктом 3.1 цього пункту, рішення про залишення такої заяви без розгляду.

3.5. Відомості про добровільну відмову від кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії вносяться до відповідних реєстрів Єдиної державної електронної бази з питань освіти відповідно до законодавства.

3.6. У випадку добровільної відмови від кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого звання, кваліфікаційної категорії відомості до Реєстру осіб, до яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності, не вносяться.